

UJ KELET

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 100

Az előfizetési ár a „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejjel drágább

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 40—
Egy szám ára — ck 2—

1926. június 21.

k,

t.

are

kok

gyéb gépek
mellett.

nos

(mos) No 2.

attól!

engér,

minden álta-
lam sőt: t
kenyeren
rajta van,
somra jutott.
eiket, mint
asítják.

r

t

3.

és kiadó.
vatal és nyomda
Kolozsvar, St. Baron
Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
és kiadóhivatal
77, 228 és 1047
S. Sz. — — — 228
szám ára pályaudva-
ra vidéken is lej 3
várostestben — — 5

1926 június 22 Kedd

Csaj-Kolozsvar * IX. évfolyam * 133 szám

5686. Tamuz 10

A lej javulására való tekintettel
mélyen leszállított árak
DUNKY & BEER
és szerüzletben

Csaj, Piata Unirii 29. (Layda-cukrászda mellett).
Vételkötelezettség nélkül mindenki meggyőződ-
het az árak olcsóságáról.

Az autonómia haszna

Minden érvnél jobban bizonyítja a városok autonómiájának szükségességét Osvada kolozsvari polgármesterhelyettesnek a mai közgyűlésen elmondott beszámolója, mely számszerű adatokkal bizonyította be a régi, ellenőrzés nélküli városi gazdálkodás könnyelműségét és a városi tanácsnak az autonómia megvalósítása végett a kormányba kellett volna kerülniök, az utolsó pillanatban visszautasították a terv támogatását s így meghiusult a velük kapcsolatos kombináció.

Domergue erre Briandot kérte magához és újból őt kérte fel kormányalakításra. A lapok meggyőződése szerint ez alkalommal sikerülni fog Briandnak kompakt parlamenti többséget szereznie, amely meg fogja szavazni a szanálási törvényeket és nem lesz szükség különleges kivételes intézkedésekre. A lapok követelik, hogy Poincare legyen a pénzügyminiszter. Herriot missziójának sikertelensége politikai körökben nagy csodálkozást váltott ki. A balsiker oka, hogy senki sem skart vállalkozni a pénzügyminiszterségre. Herriot 6 személynek ajánlotta fel a pénzügyi tárcát, de mindnyájan elhárították a megítást. Briand igyekszik a régi parlamenti többségre támaszkodva új kormányt alakítani, a jobb-oldal mérsékelt részének bevonásával. Poincare elfogadja a pénzügyi tárcát, Caillaux ellenben megcáfolja, hogy Poincareval helyet foglalna a kormányban.

Igy néz ki a valóságban minden önkény és minden áldemokrácia. A bürokráciának még arra hivatott kiváló egyének kezében is mindig van valami keserűség mellékeze, mindig megvan a hajlam benne arra, hogy magát képzelve csnak és egyben legfőbb eszköznek helyezt, hogy a közönség érdekeiért dolgozsa. A régi városi tanács bürokráciájáról még azt sem lehet elmondani, hogy csupa ilyen hivatalnokok irányították volna s így csak természetesen, hogy a bürokrácia hibái fokozottabban érvényesültek általa. Nem vagyunk elfogultak a polgárság reprezentánsaival szemben sem, tudjuk, hogy a demokrácia sem jelenti mindig a legkiválóbbak és legrátermettebbek uralmat, de viszont a polgárság által választott férfiakkal szemben mindig megvan az a lehetőség, hogy tevékenységüket az egész közönség ellenőrizze s vétőt emeljen olyan intézkedések ellen, amelyek érdekei ellen valók. S tulajdonképpen ez a demokrácia lényege, akár egy város háztartására, akár az állam háztartására vonatkoztatva. Az élet gazdasági kérdések körül forog, ez az a gerinc, amely körül az élet-funkciókat végző többi szervek csoportosulnak. Pontoz tehát, hogy a gazdasági vezetés mindig az élet, illetőleg a polgárság igényei szerint történjék, mert különben a többi életszervek és az érdekek egészséges cirkulációja megakad s a fejlődést visszafejlődés követi.

Ma még az új autonóm városi tanács nem tud pozitív eredményeket felmutatni, mert hiszen egész energiáját a régi bürokrácia hávidálására kell fordítania. De a nyilvános ellenőrzésnek és a nyilvánosságban mozgó tevékenységnek máris megvan az a kétségtelen haszna, hogy a városi polgárság teljes mértékben bekapcsolódott a város gazdasági érdekeivel és a társadalmi összefüggő kérdésekre és a társadalmi bizalmi emberei révén minden társadalmi osztály meg tudja védelmezni a magá érdekeit. Azt is látjuk, hogy bár a városi tanácsokban különböző társadalmi osztályok érdekeinek exponensei ülnek, mégis a nagy általános kérdésekben teljes a harmónia közöttük. Ez a

demokrácia valódi szelleme, mely mindig kiegyenlítődesre törekszik s a nagy krízisiket megelőzi az ellenőrzés és aktivitás szellemével. Vajha az állam kormányzásában is ez a kollektív akarat érvényesülne, ez a közvetlen ellen-

őrzés adatna meg a polgárok számára, akkor bizonyos, hogy rövidesen eltűnnének a vasuti mizériák, a szállítási bajok és azok a gazdasági ide-oda lengések, amelyek annyi polgári egzisztenciát morzsoztak fel máról holnapra.

Herriot visszaadta megbízatását

Újra Briand a deignált miniszterelnök

(Paris, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Herriot visszaadta megbízatását Doumergue elnöknek. Az Elyesből távozva, kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy egy pénzügyi szanálási tervet dolgozott ki, amely egyes adók csökkentése mellett kivételes bevételeket is irányzott elő az örökösödési és a tőkeadó emelése révén. Minthogy azonban több politikus, akiknek e terv megvalósítása végett a kormányba kellett volna kerülniök, az utolsó pillanatban visszautasították a terv támogatását s így meghiusult a velük kapcsolatos kombináció.

Domergue erre Briandot kérte magához és újból őt kérte fel kormányalakításra. A lapok meggyőződése szerint ez alkalommal sikerülni fog Briandnak kompakt parlamenti többséget szereznie, amely meg fogja szavazni a szanálási törvényeket és nem lesz szükség különleges kivételes intézkedésekre. A lapok követelik, hogy Poincare legyen a pénzügyminiszter.

Herriot missziójának sikertelensége politikai körökben nagy csodálkozást váltott ki. A balsiker oka, hogy senki sem skart vállalkozni a pénzügyminiszterségre. Herriot 6 személynek ajánlotta fel a pénzügyi tárcát, de mindnyájan elhárították a megítást.

Briand igyekszik a régi parlamenti többségre támaszkodva új kormányt alakítani, a jobb-oldal mérsékelt részének bevonásával. Poincare elfogadja a pénzügyi tárcát, Caillaux ellenben megcáfolja, hogy Poincareval helyet foglalna a kormányban.

Benes, Nincsi és Mitilineu nyilatkozatai a blédi konferencia eredményeiről

Vannak-e ellentétek Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia külpolitikája között?

(Bléd, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kisanantkonferencia hivatalos befejezése után a vendégek tiszteletére rendezett banketten Románia, Csehszlovákia és Jugoszlávia külügyminiszterei fogadták a sajtó képviselőit. Elsőnek Benes nyilatkozott, mert a vonatja már várt rá, amellyel sürgősen hazautazott Prágába. Csehszlovákia külügyminisztere többek között a következőket mondotta:

Benes nyilatkozata

— Kollégáimmal teljes egyetértésben állíthatom, hogy a konferencia eredménye kielégítő. Alkalmam volt megismerkedni új román kollégámmal és meggyőződtem róla, hogy eddigi lojális és barátságos együttműködésünk Romániával továbbra is megmarad ebben a szellemben. Első percben megállapítottam, hogy Mitilineu külügyminiszter ugyanabban a szellemben folytatja aktivitását, mint elődje, Duce. És azt hiszem, ő is meggyőződhet arról, hogy valamennyiünk között az őszinte barátság kapcsolata áll fenn. A kisanant-szerződés meghosszabbítása újabb lépés Közép-Európa békejének és konszolidációjának fentartása érdekében.

— A kisanant népszövetségi helyzetével kapcsolatban a legteljesebb megértés jött létre. A legkategorikusabban állítom, hogy ebben a kérdésben a legcsekélyebb nézeteltérés sem volt közöttünk. Megállapodásunk részleteiről nem nyilatkozhatom, mert a legújabb események, mint Brazília kilépése és Spanyolország magatartása, rendkívül nehéz helyzetet teremtetett és így nem lehet előre látni, hogy mi történik majd Genfben a szeptemberi ülészakon. A kisanant minden esetre készen állapodott meg szeptemberi magatartására nézve. Egyéni véleményem szerint, bár nem vagyok pesszimista, a Népszövetség súlyos válsággal küzd. Az első krízis, amely márciusban volt, a konstitucionális válság volt, de a mostani, az politikai jellegű, tehát súlyosabb, remélem azonban, hogy szeptemberig sikerülni fog a nehézségeket elhárítani és Németország és Lengyelország akadálytalanul beléphetnek a Népszövetségbe.

Az orosz kérdés és a magyar kérdés

— Az orosz kérdéstről speciálisan ezen a konferencián nem esett szó, — folytatta Benes dr. Mindössze leszögeztük, hogy Oroszországgal szemben fentartjuk eddigi álláspontunkat, ami azt jelenti, hogy a kisanant minden egyes tagja szabadkézzel rendelkezik ebben a kérdésben. A német orosz tárgyalások ügyében a mi álláspontunk egyszerűen az, hogy miután Genfben már megállapították, hogy az orosz-német szerződés nincs ellentétben Locarno szellemével, a kisanant ehhez nincs mit hozzátennie.

— A magyar bankjegyhamisítás ügyére is pontot tettek Genfben. Magyarországhoz való viszonyunk nem rossz. Rövidesen gazdasági tárgyalásokat kezdünk a magyarokkal és továbbra is barátságos politikát fogunk folytatni Magyarországgal szemben. Hajlandók vagyunk Magyarországgal is garancia-paktumot kötni Locarno szellemében. Remélem, hogy a kisanant államainak Magyarországgal való reláció lépésről lépésre javulni fognak.

— Semmi újat sem mondhatok arról a jó viszonyról, amely a kisanant és Franciaország, valamint Olaszország között fennáll. Franciaországgal való viszonyunk a lehető legjobb és annak is marsd. Ugyanezt mondhatom Olaszországról is. Ismételtlen meg kell itt állapítanom, hogy a nézeteltérésnek leghalványabb árnyéka sem áll fenn közöttünk ebben a kérdésben.

— Lengyelországra vonatkozólag fennáll az a régi formula, amelyet tavaly állapítottunk meg Genfben, a lengyel külügyminiszterrel: Lengyelország a kisanantért, a kisanant Lengyelországot dolgozik bensőséges együttműködéssel minden kérdésben.

Mitilineu külügyminiszter cáfol

Benes külügyminiszter ezután el is hagyta a bankettet és hazautazott. Mitilineu román külügyminiszter elsősorban köszönetét fejezte ki a sajtónak, amelynek barátjaul mondotta magát, mert a sajtó az ő legjobb munkatársa. Majd így folytatta nyilatkozatát:

— Hamisulozom, hogy a kisanant államai között legteljesebb az egyetértés és minden

A német népszavazás ereredménye: nem kobozzák el a fejedelmek vagyonát

A kisajátítás ellenzői tartózkodtak a szavazástól, hogy a törvény által előírt 20 millió szavazatot egybe ne gyűlhessen

(Berlin, junius 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A volt német fejedelmek vagyonának kisajátítása ügyében kiírt népszavazás, amelyet már napok óta széleskörű agitáció előzött meg, napról napra folyt le nagy izgalom közepette. A kártérítés nélküli kisajátítás indítványa a szociálisták és kommunistákól származik. A legtöbb polgári párt az indítványt, mint a magántulajdon elvébe ütközőt nem helyesli és hűveit a népszavazástól való távolmaradásra szólította föl. Így a legnagyobb valószínűségnek látszott, hogy a huszmillió szavazatot, mely az indítvány törvénybe való átadásához szükséges, tekintve, hogy az a magántulajdon elvét támogatja meg, így alkotmánymódosító jellege van, összejőjön.

Az első táviratok már arra mutattak, hogy az igennel szavazók száma messze marad a szükséges huszmilliótól. A szavazás egész napon nyugodtan folyt le, rendőrhatalmági intézkedésekre sem volt szükség.

Az utolsó órában érkező táviratok szerint a népszavazás végeredményét a következőképpen állapították meg: A szavazásra jogosult 39,421,617 német szavazó közül igennel szavazott 14,409,618, nemmel 583,354 és érvénytelen szavazatot adott le 558,269. A szociálistáknak tehát 14,409,618 szavazatuk hiányzik ahhoz, hogy indítványukat törvénybe változtassák. A szavazásra jogosult polgároknak csak 55-60 százaléka szavazott le, a polgári pártok visszatartották szavazatukat a szavazástól. A táviratok szerint a szavazás mérhetetlen izgalom közben folyt le és a Hindenburg elnökké választása valósággal gyerekjáték volt ahhoz az izgalomhoz, amely a tegnapi szavazásnál megnyilatkozott. A szavazás eredményét Vilmos excsászárnak hívei azonnal megátvitarták Doornba.

Sressemann a népszavazás jelentőségéről

A népszavazást megelőzőleg Gustav Stresemann külügyminiszter a „Neue Freie Presse“ berlini indítójára előtt a népszavazás jelentőségéről a következő nyilatkozatot tette:

— A népszavazás céljáról a legostobább hírek terjedtek el. Különösen a külföldi lapokban irrasztam egészen elképesztő beállításokat. Így például sok lap úgy állította be a népszavazást, mintha annak a köztársaság és a monarchia közötti döntés volna a célja. Erről szó sincsen. A népszavazás jelszavát a kommunisták és a szociáldemokraták adták ki, akik azt akarták, hogy a volt német fejedelmek vagyonát kártérítés nélkül kisajátítsák ki. A polgári pártok ezzel szemben vonakodtak a népszavazásba belemenni.

— A birodalmi kormány, amely mögött

tudvalevőleg a német néppárt, a bajor néppárt, a centrum és a demokrata párt áll, egy olyan törvényjavaslatot terjesztett a Reichstag elé, amely megfelel a volt német fejedelmek és a jobboldali és középpártok között létrejött békés megállapodásnak. Eszerint a volt fejedelmek vagyonától csupán azokat a részeket akarták kisajátítani, amelyek közölclokat szolgálhatnak, így például muzeumokat, parkokat, kastélyokat, színházakat, míg birtokaik többi részéért rendszeres kártalanítást akartunk nyújtani. Ha a szociáldemokraták antirepublikánusnak nevezik ezt az ajánlatunkat, akkor nem tesszük egyebet, minthogy feje tetejére állítják az igazságot.

— Ismétlem tehát, **nem arról van szó, hogy köztársaság vagy monarchia között válasszunk**, hanem arról csupán, hogy elraboljuk-e vagy sem a volt fejedelmek magánvagyonát.

A népszavazás részletes eredménye

Vasárnap egész nap mérhetetlen izgalom tartotta haslamban a német fővárost. Amikor a népszavazás a fejedelmi vagyonok sorsáról megkezdődött, a rendőrség nagyszabású intézkedéseket fogantatott a teljes rend és nyugalom biztosítására. Hindenburg elnökké választása valóságos gyerekjáték volt a vasárnapi népszavazáshoz képest és amíg akkor az összes pártok arra törekedtek, hogy minél több szavazatot szerezzenek, addig most épp ellenkezőleg állott a helyzet. A fejedelmi vagyonok elkobzását követelő pártok ugyanis leszavaztatták minden emberüket, ellenben az elkobzás ellenzői visszatartották hűveiket a szavazástól, nehogy a döntéshez szükséges huszmillió szavazatot összejőjön. Nagy-Berlinben a lakosságnak körülbelül csak 55-60 százaléka jelent meg az urnák előtt, míg az egész birodalom területén tartományonként a szavazók százalékszámát 15 és 75 között váltakozik. Rendkívül nagy hátránya volt vasárnap reggel mindkét táborra az az óriási plakáttömeg, amelyen Vilmos excsászár nyilatkozatát publikálták Berlin utcáin. Ebben a proklamációjában az excsászár szokott katonai modorában csak annyit mond, hogy **a rablás rablás marad akkor is, ha a tolvaj egy fejedelem zsebéből lopja ki az aranyóráját.**

A szavazás részletes eredményei a következők:

- Oppel választókerület 193 933 igen, 11,975 nem. Érvénytelen 4888
- Merseburg: 354,142 igen, 12,564 nem. Érvénytelen 14,281.
- Délweszfália: 727,462 igen, 23,259 nem. Érvénytelen 23,145.
- Köln: 467,172 igen, 20,563 nem. Érvénytelen 9075.
- Keletdüsseldort: 584 472 igen, 18 426 nem. Érvénytelen 16,866.
- Nyugatdüsseldort: 359 836 igen, 12 626 nem. Érvénytelen 7178.
- Alsóbajorország: 97,581 igen, 3814 nem. Érvénytelen 1563.
- Felsőbajorország: 320,163 igen, 10 918 nem. Érvénytelen 4079.

- Essen-Dormstedt: 348 345 igen, 15 559 nem. Érvénytelen 10 234
 - Magdeburg: 453 800 igen, 16 755 nem. Érvénytelen 23,051.
 - Thüringen: 580 806 igen, 24 833 nem. Érvénytelen 32 433.
 - Hessen és Nassau: 635,382 igen, 24 305 nem. Érvénytelen 29 907.
 - Leipzig: 454,099 igen, 21,546 nem. Érvénytelen 23 881.
 - Pfalz: 185,114 igen, 6412 nem. Érvénytelen 3884.
 - Drezda: 551,532 igen, 25,554 nem. Érvénytelen 21,959.
 - Chemnitz: 549,143 igen, 22,781 nem, 34,442 érvénytelen.
 - Württemberg: 563,862 igen, 19,378 nem. Érvénytelen 8510.
 - Keletporoszország: 263,902 igen, 9778 nem. Érvénytelen 5056.
 - Keletporoszország I.: 589 715 igen, 21,787 nem. Érvénytelen 25,127.
 - Felsőfrankfurt I.: 297,340 igen, 13,403 nem. Érvénytelen 12,973.
 - Felsőfrankfurt II.: 296,454 igen, 113,198 nem. Érvénytelen 5761.
 - Bresslau: 383,108 igen, 24,909 nem. Érvénytelen 13,433.
 - Lignitz: 263,093 igen, 13377 nem. Érvénytelen 11326.
 - Schleswig-Holstein: 351,975 igen, 13,630 nem. Érvénytelen 16,021.
 - Koblenz: 134,994 igen, 7137 nem. Érvénytelen 2970.
 - Baden: 548 203 igen, 23,758 nem. Érvénytelen 12,268.
 - Potsdam: 565,865 igen, 22,013 nem. Érvénytelen 25,699.
 - Délhannover és Braunschweig: 479,884 igen, 24,016 nem. Érvénytelen 28,069.
 - Északweszfália: 447,248 igen, 7,627 nem. Érvénytelen 17,625.
 - Kelethannover: 180,404 igen, 9519 nem. Érvénytelen 9806.
- Az egész Németországban, Berlin kivételével

vel, a szavazásra jogosultak száma 39,421,617 volt.

Berlinből igennel szavaztak 942,654-en, nemmel 31,074-en, érvénytelen 45,187 szavazatot.

A késő éjszakai órákban hirdették a szavazás végső eredményét, amely a következő:

A kisajátítás ellen szavaztak 583,354-en. A kisajátítás mellett szavazott 14,409,618-an. Érvénytelen volt 508,259 szavazat.

Minthogy az összes szavazatok száma nem teszi ki az előírt huszmilliót, a volt német fejedelmek magánvagyonát nem fogják kisajátítani, illetve amennyiben kisajátítják azokat, kártérítést fognak fizetni tulajdonosaiknak.

Tizenegyedik Briand

Briand francia miniszterelnök most kapott tizenegyedszer kormányalakításra megbízást. Briand politikai karrierje egyike a legérdekesebb és legszenzációsabb politikai karriereknek. Számtalanszor volt miniszter és politikai művészetének minden esetben tanujelét adta. Alábbi cikkünk Briand politikai karrierjének és életének intimitásait tárja rendkívül érdekesen az olvasó elé:

Franciaország az állandósult kormányválságok hazája. Thiers első miniszteriuma óta ötven esztendő telt el és ez a félszázadnál hosszabb idő majdnem felezést látott Franciaországtan. Talán igazza volt Caillaux-nak, aki legutóbbi bukása alkalmával mosolyogva mondotta:

— Franciaország 1789-től 1871-ig forradalmakat csinált és ezt a divatot átvette tőle Európa. 1871-től máig a forradalmakat kormányválságokkal pótolja. Ez talán humánusabb módja a barrikád-harcnak...

Valójában: a szavak, érvek és vélemények barrikádharcra előz meg Franciaországban minden új kormányt. S aminthogy a Nagy Forradalom száz év felhalmozott eszmei kincseiből teremtette meg a maga vértetét, így minden új francia kormány világos, könnyen felfogható programmal jelenik meg a mindenható kamara színe előtt, — programmal, amelyben befoglalják minden előző kormányprogram részleteit. Mivel pedig a tételekbe foglalt program szükségképpen megkívánja, hogy egyetlen emberben kristályosodjék ki e programért való felelősség, a Vezér szerepe és jelentősége sehol sem fontosabb, mint éppen Franciaországban. Maga a néma tömeg, amely a forradalmak és napoleoni háborúk nyersanyaga volt, imponáló sztárfázisként a háttérbe sorol Mirabeau, Danton, Robespierre, Thiers és Gambetta előtt. A vezér fogalmát a heroikus Franciaország termelte ki magából — s a vezér megmaradt akkor is, amikor a barrikád és vér heroizmusa már megszűnt.

Akik a multból átmentették magukat

A mai Franciaország vezetőit megrostálta a háborús még inkább a háborút követő évek sok megpróbáltatása. Így maradt le a politika versenypályáján nemcsak Clémenceau, de az egész „clémenceauizmus“ — a könyörtelen „jusque au bout“ politika minden fullajtárja, mint Poincaré és a Bloc National többi vezetői. A multból csupán néhányan mentették át magukat, de ez a két-három vezér is hiányolva van a tömeg támogatásának — az országban csakugy mint a kamarában és a szerátsban. „Seregtelek vezérek“ ők, akiknek nagy számúlyes tulya módfelett ingadozó alapon áll a frakciókra hasadt kamara bizalmának ingadozó alapján.

Ez a bizalom — úgy hitték — összetételében lényegesen megváltozott a baloldali blokknak 1924 májusában aratott győzelme után. Tévedtek — s a tévedést nem enyhíti az, hogy ebben az időben meglehetősen általános volt. Már a Herriot kormány első hónapjaiban kiderült, hogy a kamara ingadozó, majdnem hisztérikus; s a szenátus pedig tekintélyét feltő, önfelü gyülekezést. Poincaré nem minden jogosultság nélkül mordotta 1924 májusa után:

— A mi tükasunkkal Franciaországban nem egy párt bukott meg, de maga a parlamentarizmus.

Valóban, a népképviselői rendszer egész Európában érezhető válságát leplezi a francia kormányválság állandósult volta. Ezt a válságot — csodálatos módon — az a bárcm politikai vezér érzi legjobban, akiket az események majdnem egyidőben állítottak Franciaország élére: Briand, Caillaux és Malvy. Caillaux lemaradt a nagy akadályversenyből; Malvy újból neki indult és Briand még egyszer — tizenegyedszer — kezébe veszi a legfőbb vezetést!

Briand újtol kormányt alakít. Ennek a kor-

mánynak ma ő a hőse, aminthogy ő lesz eljövendő mártírja is.

Briand utja

Briand képviselő volt s azt a bizonyos marsallbotot nagyon is látható módon hordotta tarsolyában. Mikor az állam és egyház szétválasztásának sok vihart kavart kérdése 1906-ban aktuálissá lett Franciaországban, Sarrion miniszterelnök őt hívta meg a kultuszterá — tehát a legkényesebb porte feuille — élére.

Briand tüneményes politikai képességei itt jutottak először teljes mértékben érvényre. Ámbár saját törvényét kellett megvalósítania, nem rohant a doktriner fanatizmusával a fennálló vallásos intézményeknek. Még emlékezetes a törvény végrehajtását bejelező nagy beszéde, amelyben egyebek között a következőket mondotta:

— Franciaország jól tudja, hogy mit köszönhet az Egyháznak, de az Egyház se felejtse el a szolgálatait, amelyeket a hivatalos Franciaország tett neki. Az új törvény nem fosztja meg javaitól, ellenkezőleg, gazdagabbá teszi. A hívők lelki szabadságát biztosítja a kormány, az Egyház működési területét kimélyíti akkor, amikor az egyházi birtokokat fokozatosan hasonló rendeltetésű világi intézmények igazgatására bizza. Az Állam és az Egyház örök; ennek a két hatalmas erőnek nem szabhat harcban állania egymással.

Az udvarias harcos

A harcok természetesen nem maradtak el, de Briand udvarias és előzékeny volt a klérus felé, aminthogy szíves, de egyben bizalmas volt saját pártjával szemben. Nem „taktikázott“, a szó rosszabb értelmében, de fölismerte, hogy ellentétes szándékok és szükségletek (egyházi és állami politika) nagyon jól megállanak — egymás mellett.

Tízszor volt miniszterelnök és hihetetlen sokszor reszortminiszter. Törvényeket alkotott, változtatott és szüntetett meg. Láta még a revánsgyűlölet pokoli tüzijátékát, résztvett az európai nagy politika koncertjének dirigálásában, laza szövetségeket fűzött szorosra, intrikált, leleplezett, pártot cserélt és pártot alakított. Kitanulta a politika minden alacsony- és magasrendű fogását s harmincöt éves munka után végre elérte, hogy úgy tekintsenek rá, mint Franciaország „nagy öreg emberére“.

Az az egyetemes várakozás, amellyel ma minden francia párt rá tekint, vállaltatta el vele tizenegyedszor is a miniszterelnökséget. Mert Ariside Briand már régen kinőtt a politikus megszabott parlamenti ruhájából: ez a tüneményes ember nem politizál, csak kormányoz. Illetleg: kormányozza, ha engednek. De nem engedik, mert a kamara jelenlegi többségének frakcióit a legfontosabb pénzügyi kérdésekben mély-mély ellentétek választják el egymástól.

Még egyszer...

Európa aggodva figyeli a francia kormányváltást, — hiszen ma már bebizonyosodott, hogy a proklamált Pán-Európa nélkül is egyetlen hatalmas testű Ázsiának e nyugati nyulványa, Franciaország — a francia államélet egész apparátusa — ma Briand-t jelenti.

— A nehéz és szinte kilátástalan viszonyok ellenére még egyszer megkísérlem, hogy kormányt alakítsak!

Ezt mondja Briand a francia köztársaság elnökének.

És Jaurés egykori fegyverbarátja, az átnyergelések nagymestere, most az ország és a frank érdekekben az összes pártok képviselőiből álló kabinetet akar létrehozni, amelyben, ha a szocialisták és a radikálisok nem is vállalnak tárcát, de Briand felajánlotta a kormányban való részvételt Poincaré-nak, a békekötés miniszterelnökének és Bokanovskinak, a jobboldal bajkeverő, minduntalan parlamenti botrányokat felidéző fenyegetőjének.

Óvakodjunk az utánzattól!

Csak az a valódi

Hellmann-féle kenyér,

mélyen ez az ízt látható kis címke rajta van.

Din Brutarie HELLMANN sütődjéből

minden általános sült kenyeren rajta van,

Ez a címke fontos, mivel tudomásomra jutott, hogy egyes kereskedők kenyerüket, mint Hellmann-féle kenyeret árusítják.

Tavaszi női és férfiruhákat

Rómában magalakult a „jövő háboru hadserege“

(Róma, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap alakult meg Rómában a szabadságot katonatisztek és a leszerelt frontarcosok nemzeti szövetsége, amelynek ebben a pillanatban kétszáz ezer tagja van. A szövetség nem titkos és kitéjezett célja a katonai szellem fenntartása. Mussolini délután folyamán fogadta a szövetség küldöttségét és az üdvözlő beszédekre többek között a következőket válaszolta:

— Ti fogjátok megteremteni a jövő háboru hadseregét. A ti soraitokban olyan férfiak vannak, akik soha sem fogjak elfelejteni, hogy mi történt 1915-től 1918-ig. A ti karotokra számít a haza és reátok alapítja jövőjét.

Véget ért a nagyváradi sakterháborúság

A hitközség győzött az évek óta folyó vitában

(Oradea-Nagyvárad, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Óriási érdeklődés előzte meg a nagyváradi hitközség vasárnapi közgyűlését, amelynek napirendjén a hitközségek életében teljesen szokatlan ügy szerepelt. A közgyűlés a nagyváradi ortodox hitközség tanácstermében folyt le és ennek napirendjén a legutóbb Nagyváradon ülésezett rabbitanács által hozott határozat és Lajos Ábrahám sakter ügye szerepelt.

A nagyváradi hitközség terrorista metszője

Az ügy előzményeihez tartozik, hogy a nagyváradi ortodox hitközség állandóan hadilában állott a sakterével: Lajos Ábrahámmal. Lajos Ábrahám terrorisztikus modorával és ügyesen elhelyezett aknáival szüntelenül sakkban tartotta az egész hitközséget és megtörtént az a bihetetlen dolog, hogy a terrorista metsző a szó szoros értelmében megtudta akadályozni a nagyváradi hitközségnek minden olyan törekvését, amely az ő anyagi cirkuluszait zavarhatta volna. Lajos Ábrahám lehetetlenné tette, hogy a hitközség a fokozottabb fogyasztás következtében szükségessé vált újabb metszőket alkalmazhasson, mert minden pályázótól írásbeli rezervált vett, hogy akceptálása esetén lemond a vágóhídon élvezendő jövedelméről. Ilyen módon Lajos Ábrahám tekintélyes jövedelmekre tett szert. A szerzett vagyonával a kulisszák mögül rendezte koncentrikus támadásait a hitközség vezetősége ellen. Lajos Ábrahám egy ideig meg tudta akadályozni a besz din összeülését is, végül elérte őt is a sorsa és a besz din ítélőszéke elé került.

A besz din itél

A hitközség közgyűlését délután öt órakor nyitotta meg Nuszbaum Sámuel elnök és bejelenti, hogy a közgyűlés tárgysorozatán szerepel a Teleki utcai zsinagóga építkezésének ügye, ahol ma az alapkövetétel meg is történt. A közgyűlés tárgysorozatának második pontja: a pszak-besz din ismertetése volt.

Kirsch Henrik hitközségi jegyző héber nyelven olvassa az ítéletet, majd szakaszonként magyar nyelvre fordítja át.

A besz-din ítélete, amelyet Joel Teitelbaum nagykárolyi, Briszk tasnádi és Rosner szekelyhídi rabbik írtak alá, a következőként hangzik:

„Alulírottak törvényt ülünk Oradea városában a hitközség és a metszők között felmerült panaszok és követelések ügyében, valamint a szárnyas- és vágómarha-vágóhídon tapasztalt anomáliák megszüntetésére. Ezen anomáliák bevizsgálására a nagyváradi hitközség főbírájától, Fuchs Benjamin úrtól és a hitközség vezetőségétől kaptunk meghívást. Meghatalmazást kaptunk arra, hogy betekintést nyerjünk a vágás és a hns köserségének ügyébe és hogy olyan rendszert teremtsünk, amely minden Istenfélő zsidónak megfelel és amint az ilyen nagytekintélyű zsidó közegehez méltó. Kivánjuk, hogy erősödjenek hatalmuk és legyen osztályrészük az isteni küldetésben a hitközség cselekedeteiért, mert módot adtak a besz-din nek a nagyfontosságú rendszabályok megalkotására.

Miután tapasztalatainkat helyszínen szereztük és mindent saját szemünkkel láttunk, láttuk a marha- és szárnyasvágóhídon uralkodó helyzetet, a Tóra nevében nyilvánítjuk véleményünket és ezen alapon tökéletes munkát óhajtottunk végezni. Isten segítségével a következőként ítéltünk:

Tízszáz lej pénzbírság és nyilvános bocsánatkérés

1. Miután meghallgattuk a hitközség megbizottainak és a szefárd imaegylet képviselőiben megjelent panaszosokat, valamint a tanuvallomások alapján megállapítottuk, hogy Lajos Ábrahám saktert a Tóra törvényei szerint állásából elmozdítani

nem lehet.

2. Megállapítottuk, hogy Lajos Ábrahám olyan cselekményeket követett el, amelyek megakadályozták a hitközséget abban, hogy kiváló és bírneves metszőket alkalmazhasson és olyan aláírásokat gyűjtött, amely cselekményével a hitközség tekintélyét és hatáskörét mélyen aláásták, ezért Lajos Ábrahám saktert megbüntetjük 10,000 (tíz ezer) lejjel a jészóde hatore javára, valamint utasítjuk, hogy a hitközség képviselőtestülete előtt be kell ismernie, hogy rosszul cselekedett. Fogadalmat kell tennie, hogy hasonló cselekedetet nem fog elkövetni többé.

A további pontokban a besz din ítélete a vágóhídk rendjét szabályozza, majd ezeket mondja:

— Tudomásunkra jutott, hogy a szárnyasmetszők a vágatásért ajándékokat fogadnak el. Ezt teljesen elítéljük és utasítjuk a saktereket, hogy óvakodjanak bármilyen ajándékot elfogadni, a hitközség utasítja, hogy a sakterek fizetését javítsa.

A hitközség vessen ki előt a metszősokra és az így kivett adót a hitközség kezelje és ossza ki a marhavágó sakterek között. Tekintettel arra, hogy a metszők fizetései egyenlők, az adóból szétjelosztandó jövedelmeknek is egyenlőnek kell lenni.

A besz din ítélete utolsó paragrafa egy igen jellemző kortűnet, amelyet minden kommentár nélküli szóról szóra ide iktatunk.

— A metszők tartózkodjanak az utcin való járkálástól, ne beszéljenek sokat az emberekkel, ne foglalkozzanak üzletekkel, tanulják a rituális szabályokat, Istenfélő zsidóhoz méltóan viselkedjenek, sakterhez illő tulajdonságokkal legyenek felruházva. Ügyeljenek gyermekeikre, azokat a Tóra és Istené lelemre neveljék. Fiúk és leányaik ne tanuljanak világi tudományokból többet, mint amennyire az állam törvényei kötelezik. Leányaik ne járjanak kihívóan, dekoltálva és ne adjanak panaszra alkalmat. Végül pedig szívből reméljük, hogy mindezen általunk előirt szabályok be lesznek tartva.

A metsző bocsánatot kér

Az ítélet felolvasása után Nuszbaum Sámuel elnök emelkedik ismét szólásra és hangsúlyozza, hogy a pszak besz din méltó válasz arra a sok alaptalan támadásra, amelyet ellenünk évek óta indítottak, majd köszönetet mond azon uraknak, akik segítettek, hogy minden visszaélés napfényre kerüljön és itt külön kiemeli a szefárd hitközség két tagját.

Wassestrom Sándor követeli, miután Lajos Ábrahám a besz din által bűnösnek mondatott ki, hogy a felmerült tekintélyes költséget az elmarasztalt sakter fizesse.

Végül Lajos Ábrahám bocsánatot kért a képviselőtestülettől.

A legjobb világ-márkás zongorák
állandóan raktáron.

Engross és en detail. Részletre is.

Sternberg J. -- Oradea,
Buly. Regele Ferdinand Telefon 4-94.

Róih
cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készűnek a legújabb divatu cipő-különlegességek.

Tekintetes

Cluj-K

Mai b. levelük t igazolom:

„Foglaltassanak jelenkorban használat helyük, külemük és a vételével olyformán, rövid, de tartalmas magy hatóságuk és illetőleg tése mellett rövid ter alkothatására célszerű helyett: dr. Kristályos

Mely b. leiratuk az itt adom az idő rövid hézagos munkámat:

Ablak. Hozzáfűző veszélyes“. A CFR v elterjedt vasuti babona nyes. Oka részben az alkalmával az utas ér az ülésen volt, könnyű kezmenyei is voltak, betű alatt (Egyszeri ki Adóvégrehajtóval t

II. betű alatt is Hatós Akasztott ember

Minden valószínűség sz aki ilyen kötelest hordo tehát reménye lehet so nemekre is.

Ballábbal belépni va jelent. Ballábbal kilépn Különösen ez utóbbi m terjedt. Egyenruhában s

Bolondé a szerencse alatt is.) Kiderítheteti szerző azt állítja, hogy záratott épalméjük talá ebértársaik irigységét ki

Cigaretta, ha terdén csalni. — Mindenütt el garetttát szivnak. Ezzel sz az emberek inkább pipá jogcimet keresnek a félr a férj sejtteni kezd valar se mellre.

Cipőt az asztalra ten Csizma és spájsz alatt is érti meg az ember, hogy rekedőnek annyi bosszu

Csacsival talakozván, szerencsét hoz. Ha nem Óvatosságból, miután sz minden ismeretlennek kö nek még inkább.

Disznót látni, szere eredetű. A libára nem vo

Elfogadni pénzt, gyo (Lásd még Nemer, Nemr elterjedtebb babona. Már nulumányozta. Néha nem ha előre fogadták el. Ezé tultöltő (utólagos) eljárás közásaiban a Hat hónap, K becület címek alatt ismer

Előfizetést ha beküldö iratokra nem vonatkozik, cím alatt. E babona Ekdé gyökereit. Ujabbban a gyöke néha a kiadót. (Lásd ott.)

Kakuk, ahányat szöl E babona következtében e vatban voltak az ismét svájci órák alatt). Mathuz szerint, kakuktelepe volt. együtt, őrizkedj a kaku veszi.

Kormányt ha leszavazz divatjamult babona. Franc nál védekeznek ellene. Nál many slatt alkalmazták, l alatt.

Meszet enni, kellemetlen kerülhető, minden követke („Nem ettem meszet!“)

Nyulat enni betegség. egyházi jellege volt, lásd In Pappal találkozn! kelte akkor, ha az ember előzőleg lésen felszólalt ellene.

Paplan alatt kacagni, változatban is ismeretes. Ab nálának, nem terjedt el.

fest, tisztít UNIO, Cluj Fióktüzlet Str. Bariju No 2., Str. Iuliu Maniu 8. — Telefon 877 sz.

Tekintetes Söhivatal!

Cluj-Kolozsvár, 1926 június 21.

Mai b. levelük tartalmát a következőkben igarolom:

„Foglaltassanak betürendes elrendezésbe a jelenkorban használatos babonák, keletkezési helyük, külemük és állaguk lehető figyelembevételével olyformán, hogy azok mindegyikéhez rövid, de tartalmas magyarázat fűzetvén, alkalmazhatóságuk és illetőleg létjogosultságuk feltüntetése mellett rövid terjedelmű kézisztár megalkothatására célszerűek legyenek. A miniszter helyett: dr. Kristályos, osztályvezető“.

Mely b. leiratuk azonnali megválaszolásában itt adom az idő rövidsége folytán meglehetősen házas munkámat:

Ablak. Hozzáfűződő babona: „Kihajolai veszélyes“. A CFR vonalain keletkezett, igen elterjedt vasúti babona. Városokban nem érvényes. Oka részben az, hogy ilyen kihajlás alkalmával az utas értékétárgya, amely közben az ülésen volt, könnyen elveszhet. Más következményei is voltak, vagy lehettek, lásd E. betű alatt (Egyszeri kislány)

Adóvégrehajtóval találkozni nem jó, lásd a H. betű alatt is Hatóság elleni erőszak címen. Akasztott ember kötele szerencsét hoz. Minden valószínűség szerint azt jelenti, hogy aki ilyen kötslet hordoz, nincs még felakasztva, tehát reménye lehet sokkal gusztyosabb halálra emelre is.

Ballábbal belépni valakihez, rossz eredményt jelent. Ballábbal kilépni, katonai szolgálatot. — Különösen ez utóbbi mindent a világon elterjedt. Egyenruhában szokták gyakorolni.

Bolondé a szerencse. (Lásd még Paranoia alatt is.) Kideríthetetlen eredetű; némelyik szerző azt állítja, hogy a bolondokházába bszáratott éspálmájűek találták ki, ezzel akárván ebertársaik irigységét kivívni.

Cigaretta, ha terdén ég, feleséged meg fog csalni. — Mindenütt elterjedt, ahol házi cigarettát szívnak. Ezzel szemben Angliában, ahol az emberek inkább pipáznak, az asszonyok más jogcímet keresnek a félrelépésre. Általában, ha a férj sejteti kezd valamit, ne szívjon semmit se mellre.

Cipőt az asztalra tenni, bosszuság. (Lásd Cizma és spájz alatt is.) E babona kapcsán érti meg az ember, hogy miért van a cipőke reskedőnek annyi bosszusága.

Csacsival találkoznán, köszönj neki, mert szerencsét hoz. Ha nem fogadja, érvénytelen. Útatosságból, miután az ember sose tudhatja, hogy a vele szembejövő számára e vagy nem, minden ismeretlennek köszönni kell. Ismerősök nek még inkább.

Disznót látni, szerencse. Kideríthetetlen eredetű. A libára nem vonatkozik.

Elfogadni pénzt, gyors elintézését jelent. (Lásd még Nemer, Nemrcsi alatt is.) A leg elterjedtebb babona. Már a törvényhozás is tanulmányozta. Néha nem válik be, különösen ha előre fogadták el. Ezért ma inkább a háttüöltő (utólagos) eljárás divik. További vonatkozásaiban a Hat hónap, Készszóítás és Ziványbecsület címek alatt ismertetem.

Előfizetést ha beküldöd, lapot kapsz, folyó iratokra nem vonatkozik, lásd Osvát Kálmán cím alatt. E babona Erdélyben nehezen ver gyökeret. Ujban a gyökér (az előfizető) veri néha a kiadót. (Lásd ott.)

Kakuk, ahányat szól, annyi évig élsz. E babona következtében egy időben nagy divatban voltak az ismétlő kakukok. (Lásd svájci órák alatt.) Mathuzsálemnek, a monda szerint, kakuktelepe volt. Ha anyósoddal élsz együtt, őrizkedj a kakuktól, mert magára veszi.

Kormányt ha leszavazzák, lemond. Régi, divatjamúlt babona. Franciaországban Briandnál védekeznek ellene. Nálunk a liberális kormány alatt alkalmazták, lásd Szemérem cím alatt.

Meszet enni, kellemetlenség. Könnyen elkerülhető, minden következményével együtt. („Nem ettem meszet!“)

Nyulat enni betegség. Használata idején egyházi jellege volt, lásd Infekció alatt.

Pappal találkozni kellemetlenség. Főképp akkor, ha az ember előzőleg a hitközségi gyűlésen felszólalt ellene.

Paplan alatt kacagni, alattomoság. Más változatban is ismeretes. Ahol dunyhát használának, nem terjedt el.

Patkót találni, szerencse. Főpatkónál fél-szerencse.

Rovancsolás öngyilkosságot jelent. Ujabb időkben áthelyezést, lásd felfelé bukás alatt.

Söhivatalhoz kérvényezni, lásd Antiszemita kilengések és Közbiztonság címek alatt is. Hátása nem állandó; néha meg is szűnik a kilengés, pld. arra nézve, akit végleg kilengtek. Napjainkban is sűrűn használatos.

Victoria győzelmet jelent. Jelent azonkívül csonttörést, erős szimpátiát és zöldesztali tárgyalást. Sportot nem jelent.

Az egyesült ellenzék nem vesz részt a parlament megnyitásán

Törvénytelennek deklarálják a választásokat. A beszarábiai parasztpárt visszautasította a kormánnyal való kollaborálás gondolatát

(Bucuresti-Bukarest, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyesült ellenzék kommunikét adott ki, mely szerint a nemzeti párt és parasztpárt parlamenti tagjai nem vesznek részt a parlament megnyitásán a választások lefolytatásának módja elleni tiltakozásul. A nyári időszak tartamára megállapodás jött létre közös akcióra vonatkozólag. Elhatározta az egyesült ellenzék, hogy nem támogatja a liberálisokat a valutakérdésben indított akciójukban.

Mihalache egyébként ma délelőtt Bukarestbe érkezett. Érintkezést talált a nemzeti párt vezetőjével, így Popovici Mihállyal, aki Maniu Gyula megbízásából folytatta a tárgyalásokat. Megállapodtak abban, hogy a parlamentben is fentartják a két párt együttes ellenzéki blokkját.

Elhatározták továbbá, hogy távol tartják magukat a parlament megnyitásától és nem vesznek részt a felirati vitában sem. A parlament megnyitásával egyidőben a két párt klubhelyiségekben ülést tart, amelyen az összes megválasztott képviselők és szenátoroknak meg kell jelenniük. A két párt távol marad a megnyitástól még akkor is, ha a liberálisok és a cuzisták részt is vesznek abban.

Újabb óriási botrány a prágai parlamentben

Berregő vekkel akarták elhallgattatni az elnököt. A kommunisták törtek-zuztak és súlyosan megsebesítettek két minisztert. Benes formailag beadja lemondását

(Prága, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A képviselőház szombat esti ülésén szokatlanul brutális jelenetek játszódtak le, amelyek messze felülmúlják még a multheti zajos jeleneteket is. A botrány már akkor megkezdődött, amikor a kormányparti Nasek képviselő a zászló jogán felszólalt. A kommunisták trombitákkal igyekeztek megakadályozni Nasek beszédét, majd viharos pfujozásba kezdtek, végül egy gunydalt kezdtek énekelni a papról és a szakácsnéjáról. Többször elénekelték ezt a dalt, azután egy másik nótába fogtak, amelynek ritmikus pfujozás volt a refrainje. Nasek a nagy zajban gyorsan befejezte beszédét és megkezdődött a szavazás. Ebben a pillanatban Hurrus kommunisták képviselő kezében hatalmas zászlóval a miniszteri székek elé lépett és magasra emelte a zászlót. A zászló egyik oldalán egy kövér pap alakja volt látható, a másik oldal pedig Husz János elégetésének jelenetét ábrázolta. Egy másik kommunisták képviselő felszólalt az elnöki emelvényre és

egy berregő vekkel nyújtott át az elnöknek, amelyet az, hogy elhallgattassa, hirtelen zsebre dugott.

A szavazat azonban rendületlenül folyt tovább. Mikor a nemzeti szociálisták voltak a soron, a kommunisták elhagyták padjaikat, megrohanták a keresztényszocialistákat és véres verekedést kezdtek. A verekedés során egy német keresztényszocialista képviselő olyan súlyosan megsebesült, hogy orvosoknak kellett segítségben részesíteni. Mialatt az ülésteremben vadul kavargottak a képviselők, Kribich kommunisták felszólalt az elnöki emelvényre és az előadót le akarta ráncigálni helyéről. Az elnök intézkedésére bevonult a parlamenti őrség és a kormánypárti képviselők is közbevetették magukat. Csak így sikerült megakadályozni, hogy az előadót le ne taszigálják az emelvényről.

Alig vonult ki a parlamenti őrség, a kommunisták újból megkezdtek a verekedést, amely most már olyan elkeseredett volt, hogy attól

Munkám szerény kezdetét azzal a szerénységgel nyújtom át a Tekintetes Söhivatalnak, amelyet úgy a magam személyére, mint az ügyre olyannyira jellemzőnek találok. Vajha az ifjabb nemzedék buzditást és nemes céljainak támogatását lelné meg e sorokban, hogy a kötelességét a kor zivár viszonyainak hathatós akadályozásával szemben kifejtett önzetlen munkássága által maradék nélkül teljesítő lélek büszke nyugalmával léphessen a zord jövő elé!

Teljes tisztelettel:
Drót Mór.

Bucuresti-Bukarest, június 21. A beszarábiai parasztpárt tegnap tartotta kongresszusát Kiseneben. A kongresszuson megbeszélésre került az a javaslat is, ne vonuljon-e ki a beszarábiai parasztpárt a parlamentből, ha a kamara igazolja az orheii és sorocai kormányparti mandátumokat. E kérdés körül heves vita folyt, amelyben Stere, Madgearu, Borcea és Mirte is résztvettek. A többség véleménye szerint a parlamentből való visszavonulás hiábavaló volna, ennek dacára nem döntöttek, hanem kimondták, hogy később határoznak, azonban a parasztpárt központi vezetőségének hozzájárulását mindenestre kikérik.

Buzdugan javasolta, hogy a parasztpárt lépjen kollaborációra a kormánypárttal, hogy így a nép számára reális szolgálatokat teljesíthessen. A javaslatot elvetették, majd határozati javaslatot fogadtak el, amely arra kéri mindazokat a képviselőket, akiket két helyen — Beszarábiában és a regátban is megválasztottak, — hogy a regáti mandátumaikra optáljanak, hogy több beszarábiai juthasson be a parlamentbe. Végül felszólították a parasztpártot, szakítson a nemzeti párttal, hogy a jelenlegi zavaros helyzet végre megszűnjön.

kellett tartani, hogy vér fog folyni az ülésteremben. A parlamenti őrség ismét közbelépett, mire a kommunisták elcsendesedtek. Alighogy az őrség kivonult, újból verekedni kezdtek a kommunisták. Borzalmas csata folyt az elnöki emelvényen és a miniszteri padok körül. A miniszteri padokat, amelyeket a legutóbbi rombolás óta még ki sem javítottak, a kommunisták tovább törték és zuzták és a szertedobált fadaraboktól a kereskedelem és postaügyi, valamint a földmívelésügyi miniszterek fejkön súlyosan megsebesültek.

Közben egy kommunisták csoport erőszakkal ki akarta vezetni a miniszterelnököt az ülésteremből, hogy lehetetlenné tegyék a szavazat folytatását. Ezzel ismét a parlamenti őrséget hívták be. A kommunisták zajos pfujozás közben visszavonultak a helyükre. A botrány azonban többször megismétlődött. Ödöklő küzdelem folyt az ülésteremben, úgy, hogy a parlamenti őrségnek átlag minden öt percben be kellett avatkoznia. Az egyik kommunisták az elnöki emelvényre rohant fel, kiragadta az elnök kezéből a csengőt és szakadatlanul rázta.

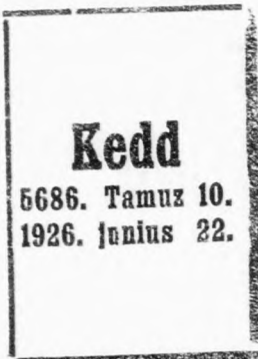
Óriási botrányval fejeződött be a szavazás. A többség elfogadta a kongrua-javaslatot, mire az elnök az ülést berekesztette.

Prága, június 21. A „Vecser“ című lap komoly válságról számol be. A cseh nemzeti és szociálista pártban a pártvezetőségnek az a felszólítása, hogy Benes mondjon le a külügy-miniszterségről, Stribrynek, a párt radikális szárnya vezetőjének intrikái nyomán keletkezett, aki régi idő óta ki akarja végezni Benest, vagy legalább is arra akarja kényszeríteni, hogy a párt megalapítója, Benesnek ösztöne hűve, a „Ceako Slovo“-ban cikket közöl, amelyben a párt és a nemzet elé terjeszti Benes kiváló érdemeit. Politikai körökben általában az a vélemény, hogy Benes ugyan formailag be fogja nyújtani lemondását, de Masaryk nem fogja elfogadni.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes zsidó és hitványi zsidó naplójának szerkesztője
 Szerkesztők: Giszka János és dr. Marics Ernő
 Felelős szerkesztő Dr. Marics Ernő
 Az Uj Kelet elkötelezett álláspontjával szemben a legújabb megjelölésével engedélyt meg.

4 mai naptár

A litván miniszterelnök parancsnoka volt egy zsidó önvédelmi alakulatnak. Kovnából jelentik: A litván köztársaság kormányelnöke, Slisevicius, a litván lapok közlése szerint az odesszai egyetemen elvégzett tanulmányai után, 1905-ben, amikor ebben a városban pogromok ütöttek ki, a fiatal Slisevicius, dacára hogy nem volt zsidó, önként belépett a zsidók által alakított önvédelmi gárdába. A lelkes fiatalemberre egy osztály vezetői biztásként bízta meg, amelynek feladata volt a zsidó városrészekben a huligánok támadásait kivédeni. Slisevicius ennek a feladatnak derekasan meg is felelt. A miniszterelnök, aki foglalkozására nézve ügyvéd, egy félévvel ezelőtt egy politikai pörben is szerepelt. A per anyaga az volt, hogy Smukstis litván lelkes egy újságban azt állította az Amerikában járt zsidó képviselőkről, hogy ezek ott agítottak Litvánia önállósága ellen. A nagy szenzációt keltő perben Slisevicius védelme alapján a rágalmozó papot érzékeny büntetésre ítélték.

Ünnepélyesen felavatták a bukaresti erdészeti főiskolát. Bukarestből jelentik: Tegnap avatták fel a Progresul Silvic nevű erdészeti főiskolát, melynek Alexandru Constantinescu az elnöke. Jelen volt az uralkodó is, akinek beszéde után Alexandru Constantinescu válaszolt a főiskola feladatait, hangsúlyozva, hogy Romániában minden rendszer nélkül termelték ki az erdőket. A főiskola feladata az lesz, hogy az erdők kitermelését rendszeresítse és a már kitermelt erdők újbóli befásításáról gondoskodjék.

A Szóvetség temesvári helyicsoport alakuló választmányi ülése. Temesvárról jelentik: A Zsidó Nemzeti Szóvetség temesvári helyicsoportja vasárnap tartotta alakuló választmányi ülését, melyen az újonnan választott tagok nagyszámban jelentek meg. Miként az elmúlt évben, a célszerű munkamegosztás kedvéért, a választmány négy szakbizottságot delegált, ugyancsak pénzügyi, kultur-, Palesztina- és egy propagandabizottságot. Az elnöki jelentésből kitértek, hogy a helyicsoport adminisztrációs apparátusának állandó növekedése a bevétel fokozását igényli és ezért a választmány egy hathatós taggyűlési akció megindítását határozta el. Foglalkozott továbbá egy nyári kertünnep, esetleg egy hajókirándulásnak a Bágán való megrendezésével, melyre egy bizottságot delegált. A vidék bevonását és a körzeti élet intenzívebbé tételét erősítendő, a választmány elhatározta, hogy vasárnap, a hó 27-én több tagot küld ki propagandaelőadások megrendezésére, Lippára és Nagyszentmiklóra. A választmány foglalkozott a temesvári zsidó nők nemzeti alapon való megszervezésével is. Megelégedéssel vette tudomásul, hogy a közeljövőben Weizmann asszony, a zsidó nők egyik világhírű vezetője, fog Temesvárra ellátogatni, amikor is a szervezkedésre igen kedvező lesz az alkalom.

László Ilma hangversenye az Ujság-íróklubban. Egy már külső megjelenésében is rendkívül lebilincselő, az intelligencia és bensősége mosolyával megáldott fiatal művészlány állott szombat este a kolozsvári újságíróklub pódiumán, hogy nem mind napjai zenei tehetségét bemutassa magától közönségének. László Ilma, fiatalága ellenére is, kész egyéniség benyomását kelti, telve sok lendülettel és friss, tünde temperamentummal, mely belső lelkesültségből fakad és magával ragadja a közönséget. Szinte asszonyos érzelmi érettség árad a bájos művésznő játékából, mely egyben finom és

Lezajlott Kolozsvár első autonóm közgyűlése

Osvada polgármesterhelyettes lesújtó jelentése az előző városi tanács könnyelmű pénrkezeléséről. Heves viták a fizetések megállapítása körül

(Cluj-Kolozsvár, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától. Hét évi kényszerűsége után tegnap délelőtt tartotta meg a városház aulájában első rendes közgyűlést Kolozsvár autonóm városi tanácsa. Dr. Mihály Tivadar polgármester megnyitja után Moga Aurel főtitkár felolvasta az elmúlt ülés jegyzőkönyvét. Mielőtt ennek hitelesítésére került volna sor Fekete Nagy Béla kérte, hogy a jegyzőkönyveket magyar nyelven is vezessék. Banescu professzor, törvényhatósági bizottsági tag ellenzi az indítványt, mire Daianu esperes hozzászólása után a közgyűlés úgy határoz, hogy Fekete Nagy Béla javaslatát az indítványok során fogják tárgyalni. Ezután Decsiu és Ciuglea, valamint Hoisescu és Prie Octavian hivatalbeli tanácsosok letették az esküt a városi tanács kezébe.

Osvada polgármesterhelyettes emelkedett ezután székére és megtartotta expozéját a város általános helyzetéről. Amint előadásából kitértek, az új városi tanácsnak az **elmúlt rezsim hihetetlenül könnyelmű gazdálkodásának következtében rendkívül súlyos anyagi nehézségekkel kell megküzdenie.** Felmutatta, hogy a könyvelés által ki-mutatott 22 millió lej helyett mindössze 32 ezer lejt találtak a város pénztárában, a többi összeg már értékesített bönökben fektet. Elmondotta, hogy a régi városi tanács minden fedezet nélkül eszközölt nagyobb fizetéseket és így a polgármester az ugynevezett portfólium terhére 11.564.000 lejt utaltatott ki. Az elmúlt városi tanács a hatvanhat százalékos felmért áramdíjból 510 ezer lejért luxusautót vásárolt és megfestette a még életben levő primár életnagyságu portréját.

A járványkórház kibővítése szükségének hangsúlyozása után Osvada dr. a villamosmű kibővítésnek ügyét ismertette. Miután megállapítást nyert, hogy a város által kifizetett árlejtésre újabb ajánlatok érkeztek be, rövid vita után úgy határoz a

szavazattal, minden részletet kiszűző (s. érvényre juttató). Technikája még fejlődésképes, de mérési-érzékeny, hogy László Ilmából nem lesz hideg virtuozitással ható hegedűművésznő, — inkább újra a kötő, konzervatív, csupa szív- és értelem-zenés, aki a zenei alkotások értékének tisztán arányát fogja fel-színre hozni. Szombat esti debütjén legforróbb sikerét *Vieuxtemps* Fisz-moll versenyművével aratta a fiatal művésznő. A nehéz, hangulatos, pompás csop-riációkkal és egyben csengő szépségekkel teli zene-művet teljes pompájában hallottuk hegedűjéről. Nem kisebb sikert aratott Hubay nemes szépségű Noe-turne-jével. Általában minden várakozást felülmúló siker aratott László Ilma, akinek nagy jövőjében a legkritikusabb te mézeteknek is okuk van hinni. A díszítványt közönség a bájos művésznőt meleg ünneplésben részesítette. A zongorakíséretet Berger Lincy látta el sok ráteremtéssel. (s.)

Szerencsétlenül járt egy zsolé a floreasi lövészterepen. Bukarestből jelentik: A Floreasi lövészterepen tegnap verseny közben halálos szerencsétlenség történt, melynek Dimitriu Christea zsolé esett áldozatul. Verseny közben a második fordulóban Dimitriu Christea leesett Komok nevű lováról, az a fejére taposva a zsolének össze-szeeszenzta az agyvelőjét. Bevitték az Elizabeth-szanta-toriumba, ahol ma délelőtt meghalt.

Meghalt Leopold Schwartz zsidó író. Brünnből jelentik: Leopold Schwartz, a morvaországi zsidó publicisztika egyik kiváló-sága a napokban hatvannyolc éves korában meghalt. Az elhunyt több lapot szerkesztett és irodalmi téren is működött. Számos zsidó műve közül a „Neues Essäntum und Zionismus“ című munkájával tűnt fel. Szép költeményei a zsidó belletrisztikában is tiszteletreméltó helyet biztosítottak számára.

A hannoveri diáksztrájk vége. Berlinből jelentik: A poroszországi műszaki főiskolák és egyetem vezetőtanárai és tudósai szabad elhatáro-zásukból megkísérelték a hannoveri technikai fő-iskolán történt zavarok elsimítását. A tudósok érintkezésbe léptek egyfelől Lessing professzorral, másrészt a hannoveri műegyetem diákjaival. A diákok elismerték, hogy a hannoveri főiskolán történt zavarok és rendellenességek teljesen ellen-keznek az akadémiái renddel és a joggal és ezért az akadémiái és állami tekintély fenntar-tása érdekében elkerülhetetlennek tartják a fegyelmi eljárás végrehajtását. Másfelől Lessing professzor hajlandónak nyilatkozott kollegiálisan közreműködni a főiskolán való béke érdekében.

közgyűlés, hogy az ajánlattevő cégektől a legrovi-debb leszállítási terminus és legkedvezőbb fizetési feltételek megjelölését kéri és a július másodikán tartandó következő közgyűlésen határoz majd az ajánlatok elfogadása fölött.

Az épülő görögkeleti katedrális előtt felállítandó Avram Jancu-szobor ügyében Osvada közli, a városi tanács nincs abban a helyzetben, hogy aláírja a 8 milliós építési tervezetet. Daianu esperes felszólalása után a közgyűlés úgy határoz, hogy módot fog ta-lálni a fizetési módokat könnyítésére.

A kéményseprők és a bérkocsisok illetheikének felemelése ügyében bizottságot delegál a közgyűlés, amelynek Negritiu, Ujhelyi Simion, Daianu és Fe-kete Nagy Béla a tagjai.

Dr. Kertész ismerteti ezután a Banca Natio-nala és a Forestirea által a város ellen indított pereket. A Banca Nationala, mint az O-ztrák Ma-gyar bank jogutódja, egy 1917-ben jegyzett, de ki-nem fizetett 180 ezer korona névértékű hadi-kölcsön miatt perli a várost az összeg ellenér-tékéért, 90 ezer lejért. A tanács úgy határoz, hogy folytatja a pert, mert a legfőbb semmitözék jog-gyakorlata a per kedvező kimenetelét biztosítja a vá-ros számára. A Forestirea társaság 31.150 méter sín-ért perli a várost, amelyet a városi tanács 1918-ban erdőkitermelésnél használt fel és nem fizette ki. A közgyűlés úgy határoz, hogy békés megol-dási lehetőséget keres a Forestirea-val.

A polgármester illetheikét havi 26.000, a helye-tes polgármesterét 24.000, az állandó bizottsági ta-gokét havi 15.000 lejben állapította meg a köz-gyűlés dr. Boila Romulus javaslatára, míg a városi tisztviselőkre vonatkozólag elhatározták, hogy azok fizetését 30 százalékkal felemelik. A nagytanács napidíjainak megállapítása körül szen-vedélyes vita keletkezett, amely belenyúlt a késő esti órákba.

Követeli azonban, hogy érintetlenül megmaradjon számára a rendkívüli tanársággal járó összes jogok. Az a szándéka, hogy erre a felévre hirdett fel-olvasásait befejezi abban a reményben, hogy a köz-oktatásügyi minisztérium tudományos tervei meg-valósítása érdekében hosszabb szabadságot ad. A tanárok a kultuszminiszter elé ilyen értelmű javas-latot terjesztettek. A miniszter, hír szerint, hozzá-járult a kellemetlen ügy ilyen értelmű megoldásá-hoz. Lessing professzor a következő félévben a kormány részéről tartás tudományos megbízatást kap, amely lehetővé teszi számára egy régi tuda-mányos tervének nyugodt körülmények között leendő megvalósítását. Lessing felolvasásait foly-tatni fogja és tudományos szabadságoltatása ellenére megmarad a hannoveri műegyetem rendkívüli tanári minőségében. A bűnös műegyetemi hallgatók ellen a fegyelmi eljárást a hannoveri főiskola rektora és szenátusa szabályszerűen le fogja folytatni.

A Palesztinahivatal közleményei.
 1. A legközelebbi hajó 1926 június 25-én, pént-eken indul Konstancából Palesztinába. E hajóhoz 23 óra, délelőtt 11 óra 30 perckor induló személy-vonattal kell Konstancába utazni. 2. A 25-én in-duló hajóhoz transzport vagon nem indul. 3. Fi-gyelmeztetünk mindenkit, akinek utlevele március 31. előtt vizumoztatott, hogy a vizum érvényessége június végével megszűnik.

A nacionalista diákok sztrájkja miatt bezárták a brünnei német technikai főis-kolát. Brünnből jelentik: A német technikai fő-iskola német nacionalista hallgatói tegnap elhatá-rozták, hogy 24 órás szimpátiasztrájkot rendeznek, hogy együttérzésüket kimutassák a hanoveri egye-tem kampóskeresztes diákjaival szemben, akik, mint ismeretes, Lessing egyetemi tanár eltávolítását kö-vetelik annak zsidó vallása miatt és ezért már több mint egy hete sztrájkban állnak. A brünnei főiskola rektora erőlyesen felhívta a diákokat, hogy tartózkodjanak minden nacionalista tüntetéstől és ne provokálják diáktársaikat. A német nacionalista ifjak a rektori intés ellenére ragaszkodtak a sztrájk-hoz. Minthogy felő, hogy a diákság között komoly összeütközések támadnak, a rektor ma reggel be-záratta a főiskolát bizonytalan időre.

Zongoristák figyelmébe. Megjelent a „Hadibuk“-nak An-ski világhírű drámájának Hegel által írt kísérőzeneje. Ára zongorára 120 lej. Meg-rendelhető az Uj Kelet könyvosztályában.

Palesztina legújabb és legközelebbi fal-terképé 100 lej az Uj Kelet könyvosztályában.

Habsburgellene kispolgárok és földmivészek Budapestről jelentik: A földmivészek pártjának la-tettek Otvó és Zita kirá-Kiss Pál beszéde közben a Habsburgok visszatéré-re

Megkezdődött a gresszus Chicagóban.

miat egy millió idegen ér-lelkészek, prelátusok, pol-g-világból, hogy a június 20-nemzetközi eucharisztikus-gyének. Első eset, hogy a-let az Egyesült-Államok a-meg. Már hónapokkal az-el-készületeket a hatalmas t-vasutak külön menetrende-delegátusokat a kikötőkből-vároसाiból Chicagoba tová-nak ezerféle módját lép-barakk-tábor építettek és-rész épült arra a célra, ho-bazárok álljanak rendelkez-ben imahelyeket állítottak-szabad ég alatt is megtart-A kongresszuson a világ n-van. A magyar delegációt-vezeti, az osztrákot dr. S-kancellár. A pápai legátus-másik kardinálissal megérk-egy vörösre festett külön-selőjét *Mundelein*, Chicag-A legközelebbi eucharisztik-tartják meg az ausztráliai

Reorganizálják ellátását. Bukarestből j-reorganizálni kívánja a r-szerellettását. Hátőkocsik-az illetékes hatóságok. I-a CFR már megkezdte-szükséges vasuti kocsik h-hogy a szállítás norm-nyerni.

A petróleum e-vábi leszállítását kéri-restből jelentik: A petró-kérésrel fordultak a korn-újából a petróleum-cikk-el szemben a fontsterlin-nak 1200 ban számiták, mint ahogy most történi-

Elhalasztották a közgyűlést. A kolozsvá-tegnapra hirdett közgy-lenség miatt július 4-ére, órára halasztották.

A kolozsvári pla-sége a polgármesterné-árusok holnap memorand-nyújtani a város polgárm-különböző jogszerelem-k memorandumot a Státul ve-küldöttség élén fogja átn-

Tavaszi mélyen leszáll

Muslin harisnya
 Cérna flor
 Selyem flor
 Selyem, tartós ...

Keztyű és k...táru

HELIO

Főtér 7

Habsburgellenes tüntetés a magyar kispolgárok és földművesek pártvacsoráján. Budapestről jelentik: A kispolgárok és földművesek pártjának lakomáján hevesen tüntettek Ottó és Zita királyné ellen. Hegymegyi Kiss Pál beszéde közben viharosan tiltakoztak a Habsburgok visszatérése ellen.

Megkezdődött az eucharisztikus kongresszus Chicagóban. Chicagóból jelentik: Több mint egy millió idegen érkezett Chicago városába: lelkészek, prelátusok, polgárok és parasztok az egész világból, hogy a június 20-ától június 28-ig tartó nemzetközi eucharisztikus kongresszuson részt vegyenek. Első eset, hogy a hatalmas katolikus gyűlést az Egyesült-Államok egyik városában tartják meg. Már hónapokkal azelőtt kezdtek meg az előkészületeket a hatalmas tömegek befogadására. A vasutak külön menetrendet állítottak be, hogy a delegátusokat a kikötőkből és az Egyesült-Államok városából Chicagoba továbbítsák. Az elszállásolásnak ezertéle módját léptették életbe, rengeteg barakk-tábort építettek és egy valóságos új városrész épült arra a célra, hogy az idegenek számára bázisok álljanak rendelkezésre. A bázisok közelében imahelyeket állítottak fel és oltárokat, hogy a szabad ég alatt is megtarthassák az istentiszteletet. A kongresszuson a világ minden nyelve képviselve van. A magyar delegációt gróf Apponyi Albert vezeti, az osztrákokat dr. Seypel, volt köztársasági kancellár. A pápai legátus Bonzano bíboros, nyolc másik kardinálissal megérkezett Chicagoba és pedig egy városra festett külön vonaton. A pápa képviselőjét Mundelein, Chicago kardinális üdvözölte. A legközelebbi eucharisztikus kongresszust 1928-ban tartják meg az ausztráliai Sidneyben.

Reorganizálják a városok élelmiszer ellátását. Bukarestből jelentik: A kormány reorganizálni kívánja a nagyobb városok élelmiszerellátását. Hátútkocsikról már gondoskodtak az illetékes hatóságok. Itt említjük meg, hogy a CFR már megkezdte a természállításához szükséges vasúti kocsik kijávitását. Remélhető, hogy a szállítás normális lebonyolítást fog nyerni.

A petróleum exportilletékének további leszállítását kéri a termelő. Bukarestből jelentik: A petróleumtermelők azzal a kéréssel fordultak a kormányhoz, szállítsa le újból a petróleum cikkeket kivitelre vámjalt, ezzel szemben a fontsterling árfolyamát a vámoknak 1200 ban számítsák, nem pedig 1000-el, mint ahogy most történik.

Elhalasztották a kolozsvári Sfatul közgyűlését. A kolozsvári Sfatul Negustoresco tegnapra hirdetett közgyűlését határozatképtelenség miatt július 4-ére, vasárnap délelőtt tíz órára halasztották.

A kolozsvári piaci árusok küldöttsége a polgármesternél. A kolozsvári piaci árusok holnap memorandumot készítenek át-nyújtani a város polgármesterének, amelyben különböző jogsérelmek megszüntetését kéri. A memorandumot a Sfatul vezetősége, egy nagyobb küldöttség élén fogja át-nyújtani.

Tavaszi vásár mélyen leszállított árakkal.

Muslin harisnya lei	88
Cérna flor lei	97
Selyem flor lei	115
Selyem, tartós	150-180

Kesztyűs és kő táska nagy választékban
HELIOS-nál
Főter 7 szám.

SPORT

Kolozsvár—Nagyvárad 4:1 (2:0)

A felázott talajon a kolozsvári csapat meglepően jó játékot produkált és biztosan győzött. A gólokat Rakitovszki, Reményi és Ujfalvi rugták. A Victoria kiesett az országos bajnokság selejtezőjében

(Cluj-Kolozsvár, június 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mostoha időjárás most vasárnap sem kedvezett a nagy izgalommal várt Nagyvárad—Kolozsvár városközi mérkőzésnek, de annál inkább azonban a kolozsvári futballsportnak, amely hosszú szünet után ismét imponáló s feltétlenül megérdemelt szép sikert könyvelhetett el a maga javára. Nagyvárad válogatottjai fölött 4:1 arányban győzni: Kolozsvár futballsportjának fénykorában is a szövetségi kápiányok aligba megvalósítható álmai közé tartozott és így a tegnapi impozáns győzelem annál kellemesebb meglepetést hozott. A kolozsvári csapat gyengébb pontjait is beleszámítva, nagy tüzzel és lelkesedéssel feküdt be a játéka. Ez az egységes győzniakarás és a dícsőségért vívott cdaadó küzdelem kipótolta azokat a réseket, amelyek az együttes egyes helyein a kvalifikáció hiánya, az indispozíció és az irreális talajviszonyok miatt tátongtak.

A lelkesedés volt tehát a tegnapi győzelem egyik komponense, a másik az az intelligens helyes iskolázottságra valló taktika, amelyet a kolozsvári csapat folytatott. Egyénileg a csatársorból Rakitovszki és Reményi, a fedezetsorból Giurgiu II. és Hatieganu dr. nyújtottak kiváló teljesítményt. Pollák és Kriszoffer ugy a szerelésben, mint a felszabadító rugásokban egyaránt brilliuroztak. Dr. Lázár kevés dolgát bravurosán végezte el. Bonciu cat és Giurgiu I. nem érték el a klub mérkőzéseken mutatott formáikat, utóbbi késlekedett a centerézésekkel. Ujfalvi és Fazekas váratlanul győngön szerepeltek. Utóbbi nem való a válogatott csapatba.

A nagyváradiai szemre tetszetős, stílusos, de eredménytelen futballjátékot produkáltak. Keskeny pályájukon kultivált rövid, lapos passzok rendre elakadtak a feneketlen sárban és így, bár fedezet soruk egy klasszissal jobb volt a kolozsvárinál és valósággal tömte csatársorát labdával, nem tudták eredményt elérni.

A közvetlen védelem a kolozsvári csatáreor fullasztó tempójával legtöbbször tehetetlen volt. Cso mag, Sternberg, Bartha, Székely, de különösen Berkesi voltak a vendégcsapat legjobb játékosai. Utóbbi remek formát játszott ki és a mezőny leg jobb embere volt.

A mérkőzés előtti nyári zápor által alaposan felázott pályán Ciurel bíró sipjelére a következő csapatok jelennek meg:

Kolozsvár. Dr. Lazar, Pollák—Kriszoffer I., Fazekas—dr. Hatieganu—Giurgiu II., Giurgiu I.—Ujfalvi—Rakitovszki—Reményi—Bonciu cat.

Nagyvárad. Ströck I., Barta—Székely, Körössy—Berkesy—Sternberg, Ples—Rónai—Markovics—Guru—Csomag.

Már az első percekben nyilvánvalóvá válik, hogy a kolozsvári együttes jobban bírja a sarat. A hatodik percben egy jobboldalról átjátszott labdával Rakitovszki kicselezi Székelyt és a tizenhatosról magasan ívelt labdával megszerzi a vezetést. A kolozsvári csapat továbbra is frontban van, de Rakitovszki a jobboldalt favorizálja, ahol Ujfalvi többször hibázik. A nagyváradiai támadásokat Pollák és Kriszoffer szerelik le, Csomag pedig kapufát lö. A harminnegyedik percben Rakitovszki ideális átadásból a nagy rőssel befutó Reményi a második gólt helyezi a nagyvárad kapuba. Egy perccel a féltűdő befejezése előtt a kiszűkő Giurgiu I. hosszú centerézése az offside gyanus helyzetben lévő Reményihez kerül, aki a harmadik gólt lövi, de Ciurel bíró nem itéli meg.

Helyesre után néhány perccig a váradiai támadnak, a kolozsvári csapat, mintha ólomlábakon mozogna. A második percben egy Markovits által ellőtt labdát Fazekas súlyos hibájából Csomag góllá értékesíti. Már már a kiegyenlítés veszedelme fenyeget. A kolozsvári csapat azonban lassan lábra

kap és a mérkőzés végéig tartó döntő fölénybe kerül. A nyolcadik percben Reményi pontos beadásából Rakitovszki a harmadik gólt lövi. A mérkőzés sorsa ezzel eldőlt. A váradiai teljesen védekezésre szorulnak. A 13. percben Bonciu cat lövését Ströck elejti, a ráfutó Ujfalvi pedig góllá értékesíti. A következő percben Bartha hibájából Ujfalvi egyedül a kapu elé kerül, de a kifutó Ströck mellett Körösihez passzol. A 23. percben Giurgiu I. magas beadását a balról nagy lendülettel befutó Reményi gyönyörűen a kapura fejeli, de a jól helyezkedő Ströck fogja a labdát. Reményi kapáslövése csak hajszállal kerül el a kaput, majd Giurgiu I. készülődik és a további góloktól Ciurel bíró menti meg a nagyvárad csapatot, aki a váradiai elmozdítása miatt tíz perccel hamarabb fújja le a mérkőzést.

Ciurel bíró mindkét csapat meglegedésére erőlyesen és korrektül vezette a mindvégig élénk tempójú, változatos és tetszetős, fordulatokban gazdag mérkőzést.

SPARTA

SPORTÁRUHÁZ

Football-, tennis-, vivó-, atlétikai, turista és cserkész felszerelések Cluj, Cal Victoriei 5.
Telefon 10-30.

A Kolozsvár—kerületi atlétikai bajnokságok. Teljesen felázott pályán, csaknem végig esőben tartották meg tegnap délután a kolozsvári kerület atlétikai bajnokságait a következő eredményekkel:

100 m. Bajnok Péter KAC 11:2 mp. Súlydobás. Bajnok Blaj (U) 11:20 m. 1500 m. Bajnok Insen (U) 4 perc 44:8 mp. 800 m. Bajnok Botis (U) 2 perc 26 mp. Magasugrás. Bajnok Russu Tiberiu (U) 175 cm. Diszkoszvetés. Bajnok Blaj U. 33:98 m. 400 m. Bajnok Kyppler U. 57 mp. Rudugrás. Bajnok Biró KAC 320 cm. A második helyezett Czegey utolsó ugrásánál oly szerencsétlenül zuhant le, hogy jobb alsó karját teljesen kifecamította. Lepadatu dr. egyetemi tanársegéd azonban gyorsan helyreigazította az egészen kifordult alkart. 200 m. Bajnok Péter KAC 23:4 mp. 5000 m. Bajnok Beke KAC 17 perc 55:4 mp. Hármastugrás. Bajnok Péter KAC. Gerelyvetés. Bajnok Rottmann BVV 43:50 m. Távugrás. Bajnok Russu I. U. 6:63.

Vidéki eredmények:

Arad. AMTE—Victoria 3:1 (2:1). A Victoria mint Kolozsvár bajnokcsapata, az országos bajnokság első fordulójában vereséget szenvedett tehát és ezzel kiesett a további küzdelmekből. Két tizenegyet hagyott kiaknázatlanul a Victoria, ezzel szemben az AMTE lelkesen és okosan játszott és így a balszerencse közreműködésével Kolozsvár reprezentánsa relative magas futballkulturánk ellenére sem szól bele az országos bajnokság döntőjébe. Auer II. (2) és Teleky Arad, Istvánffy II. Kolozsvár bajnokcsapatának góllövői. Bíró: Volsánszky, (Nagyszében).

Marosvásárhely. KAC—MSE 2:2 (0:0). Barátságos, bíró Fehér.

Külföldi eredmények:

Bécs. Rapid—MTR, Budapest 4:2 (2:0), Hertha—Amator 3:1 (1:0), Hakoah—Wacker 1:1, Admira—Vienna 1:0,

Berlin. FTC Budapest—Tennis Borussia 3:1 (1:1). Mindhárom FTC gólt Kohut rugta.

Ujvidék. OSK—ATE Arad 6:3 (2:2).

Ki akar szép lenni?

Szeplős leányok, májfoltos asszonyok, pattanásos férfiak szépek lesznek, ha **Mária szeplő krém-et** használnak. Hatásáért felelősség! Fehé it Ártalmatlan, **Ára 30 L.**

Főlerakat: Császár gyógyszerár, Tg. Mures, Albina-palota. 3 tégelynél díjmentes postai szétküldés. Kapható Clujon: Rózsa-drogueria, Aradon: Wojtek és Weisz drogueria. Oradea-Mare: Apollo drogueria

délmi rt.-ra biznás a gabona forgalmát és ennek útján izekezne a gabonaárakat valorizálni.
 # A földművelésügyi miniszter szerint a liberálisok utját állják a pénzügyi fejlődésnek. Bukarestből jelentik: Garofid földművelésügyi miniszter nyilatkozott az egyik fővárosi lap munkatársának, akinek kijelentette, hogy a mezőgazdasági termelés finanszírozására 4 milliárd új bankjegyre volna szüksége az országnak. A liberálisok, de különösen Bratianu Vintila azonban teljesen utját állják a pénzügyi fejlődésnek, sőt a volt pénzügyminiszter most a 200 milliós olasz kölcsön ellen is megkezdte küzdelmét.

TŐZSDE

Június 21 én

A lej Zárichben 220 00—220 00, Párisban 14 30, Budapestben 306, Bécsben 303 00, Prágában 14 40.

Kolozsvár. Eleinte lanyhán indult, később élénk forgalom fejlődött ki a devizapiacon, mérsékeltén javuló árak mellett. Az árfolyamok a következők:

Bécs 83 10—35 00, Prága 6 94—6 96 Budapest 310—320, Páris 6 60—6 70 Zárich 45 35—45 00, Newyork 233 00—234 00, London 1143—1145, Milánó 8 60—8 70.

Zárich. Zárlat: Berlin 123 00, Amszterdam 307 50, Newyork 516 50, London 2514 00, Páris 1480 00, Milánó 1865 00, Prága 1530 00, Budapest 72 20, Belgrád 914 00, Bukarest 220 00—220 00, Varsó —, Bécs 73 — 00

Bukarest. Devizák: Páris 6 58, Berlin 55 80, London 1139 00, Newyork 233 50, Milánó 8 48, Zárich 45 30, Bécs 83 15, Prága 6 92, Brüsszel — Budapest 33 10.

Bukarest. Valuták: Napoleon 880, német márka 55 00, leva 1 65, török lira 125, font sterling 1135, francia frank 7 15, svájci frank 45 00, olasz lira 8 50, drachma 2 80, dinár 4 15, dollár 233 00, lengyel forint —, osztrák schilling 34 00, magyar korona 34 00, cseh korona 7 00, belga frank —, holland forint —.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Obsitos. Kedden este két évi pihentetés után újra másorába vette a színház ezt a régi kedves és hangulatos operettet Pintér Bóskével a fő női szerepben.

Csókos asszony — Mimi Shorp új táncaival. Szerdán este a nagyszerű Zerkovitz-operettel tűzte ki a színház Pintér Bóskével a címszerepben. Ezen az estén Mimi Shorp új táncokat mutat be.

Magyar Színház esti színdarabjai

Kedd: Obsitos (Jubiláris előadás 50-edszer. Napi bérlet 138 sz. B. Sorozatszám 442.)

Szerda: Csókos asszony. (14-edszer. Mimi Shorp új táncaival. Bérletszűnetben. Sorozatszám 443.)

Csütörtök: Vége a szép nyárnak. (Ujdonság először. Poor Lili fellépésével. Premier-bérlet 66. szám. Sorozatszám 444.)

APROHIRDETÉSEK

Egyszeri köz értelem egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőnek 150 lej

Ügyes varrónő házakhoz ajánlkozik. Cimeket kérem leadni a Kristály-gyűjtőnkbe.

Ezüstöt a legmagasabb napi áron vásárol a

Tacámul

erőstárú és evőeszközgyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

42 éves nő, stabil condenzatio vizgával tanult gépalkatos, 18 évig nagyobb fűrésztüzemnél volt, vilamosághoz, vízvezetékhez stb. ért. Söraktárt is kezel, jó bizonyítványokkal rendelkezik, mielőbbi belépés e állást keres. „Szorgalmas” jellegű e a kiadóbívatat továbbit.

Hebe fűrdőben, Román-sz nyögörgyön. szobák komforttal berendezve, szállodában és villákban megrendelhetők. Lékai. 1288

Románszentgyörgyre intell. genus zsidó utasszonyt keresek lakótársnak. Ugyanott két egymásbányi ó elegánsan burorozott szoba kiadó. Cim a kiadóba.

Kinderliebendes Fräulein mit besten Referenzen zu einem vierjährigen Buben gesucht. Eintritt per 1. Juli. Adresse in der Administration.

Nyomdászok. Azonnal e adó: 1 drb. 12-s Sigi gyors-sajtó motorral, 1 db. 2 nger téglanyomó 400 kg. jó betű, 50 kg. rézanyag. Révész Ernő könyvkereskedése, Páris Mures

Konkurs

Die Orth. is. Cultusgemeinde Oradea sucht die auch vorzügliche בעלי תפילות sein müsser.

Wirken, Alter und Familienstand sind in Abschriften dem Offert beizuschleissen und bis 1. Juli a. c. an der Gemeindeganzlei (Str. Monasterei No. 2.) einzusenden.

Gehalt nach Uebereinkommen, den hiesigen Verhältnissen entsprechend. Zur proba werden nur Berufene zugelassen und Reisekosten vergütet.

Oradea, 5686 Siwan 28.

Heinrich Kirsch Obernotär

Samuel Nusbaum Pfäses

Természetes ásványviz.

Ovakodjunk az utánzatoktól.

A francia állam forrásai:

Celestin bevált: csuznál, hólyagbántalmaknál, cukorbetegségnél, izületi fájdalmaknál.

Grand-Grille kitűnően használt máj bántalmaknál.

Hopital gyomor fájdalma vnl.

Vichy-Etat só lugsavas, emészthető viz házikészítése Vichy-Etat pastilák evés után elősegítik az emésztést

Eladó 1 garnitura magyar állami 1200 mm. nagyságu cséplőgép. A kazán 8 Atm. nyomásu, teljesen felszerelt szijakkal. 180.000 lej

1 drb. Hoffer és Schrantz 900 mm-es cséplőgép jó karban, összes szijakkal. 80.000 lej

1 szalámi gyár teljes berendezésű gépei alig használt állapotban. 60.000 lej

Esztergápadok, gyalugép, Sappia gépek, golyósprések, Exenter prések, stb. állandóan raktáron

Maschinenmarkt

Handel u. Kommissionslager aller Gattungen Maschinen

Inhaber Josef Rentz

Hermannstadt-Sibiu

Schneidergasse 4.

Pályázat

A fogarasi izr. hitközség keres olyan okleveles, románul is tudó tanítót, aki a rabbi-teendőkből a kellő járatossággal bír s aki a helybeli közép-és elemi iskolákban a hittan-tanítást ellátná.

A kántor-teendőben is jártas, előnyben részesül.

Fizetés megegyezés szerint.

Utköltéseket csak meghívottnak térítünk vissza.

Az állás szonval elfoglalható.

A pályázat határideje 1926 évi július hó 15.

Fogaras, 1926. évi június hó 14-én.

Grünfeld Jakob titkár

Thierfeld Mór hitk. elnök

Tennis - nadrág

Vászon - öltöny

Lüster - saccók

Neumann M.

Cluj, Piata Unirii (Főtér) 14

Mielőtt fűrdőre utazik,

okvetlenül keresse fel a

Bőráru Ipari Rt.

dusan felszerelt lerakatait

Oradeamare

Bul. Reg. Ferdinand

Cluj

Calea Reg. Ferdinand 2.

Satumare

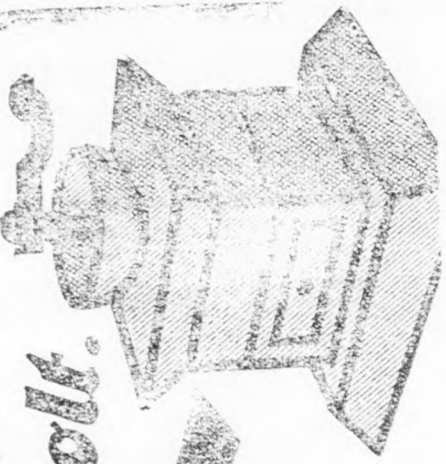
Strada Lucaciu

Ipartelep: Oradeamare, Str. Aradului No 23.

Értizedek óta fennálló, Erdély legjobb vidékén létező, teljes üzemből levő legjobb hírű, vilámos erőre berendezett

Szalámi és husfűstölő gyár

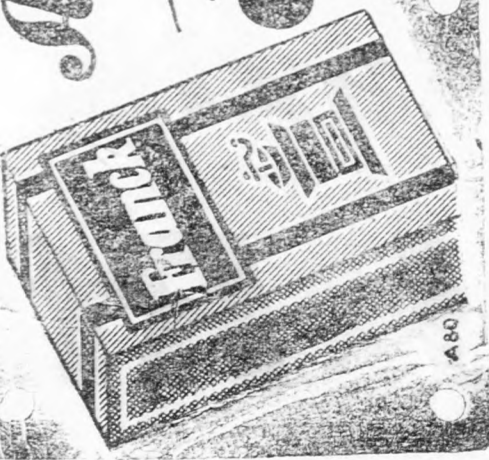
beszerzésre és eladásra be rendezett modern jégveremmel, összes technikai és adminisztrációs apparátusával együtt, családi okok miatt szabadkétől eladó. Ajánlatok Rudolf Mosse S. A. hirdetői irodájához, Bucaresti, Bd Academiei 4 sz. „K 419” alatt intézendők.

Amint nagyanyánknak csokeladest helyes volt.

"Öcsák dobozos Valódi Franciskák"

főzte kávéját. Ez a bab- és gabonakávéhoz még ma is a legfinomabb és legjobb pótlék és az is fog mindig maradni.

ארמ. כשר
 סאלאמי אונד זעלבווארען
 פאבריק אונד פלייש האלע

Schnabel Hermann
 Cluj, Piata Mihai Viteazul 26. — Telefon 10-74.
 Megrendelések feltűnő olcsó áron, utánvét mellett eszközöltenek. ארמ. כשר és ארבעציקל קיבאנאטרא

Convocare

Onorați semnatori a acțiilor pentru înființare unei „Bănci de Credit Mărunt și Economie S. A.” cu sediul în Târgul Lăpușului sunt invitați a lua parte la adunarea Generală Constitutivă pentru înființarea Băncii susamintită care se va ține Duminecă la ziua 11 Iulie 1926 la ora 11 a. m. în localul reuniunii industriașilor și comercianților (casa lui S. Herskovicș) cu următoarea ordine de zi:

1. Alegerea preșidentului și a grefierului al a lunării generale constituive și designarea a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.
2. Stabilirea, că este sau nu asigurat capitalul social prin subscrierea și vărsarea regulată.
3. Fixarea statutelor societății.
4. Aducerea hotărârii în privința înființării societății.
5. Luarea la cunoștința a membrilor numiți în consiliul de administrație pe trei ani de către fondatori.
6. Alegerea comitetului de censored pe durata de un an.
7. Aducerea hotărârii în privința absolvirea fondatorilor.

Târgul-Lăpușului, la 20 Iunie 1926.
 Fondatori

UJ KELET
 KÖNYVOSZTÁLYA

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Legujabb könyvek

Anatole: Szilfasoron	220
— Próbabábu	220
— Ametisztgyűrű	220
— Bergeret ur Párisban	220
Ibsen: Brand	400
Woss: Királyi	275
Fielding: Rejtély	150
Courts Mahler: Mikor ketten szeretik egymást	110
Philateus: A bélyegyűjtés	50
Salamon László: Végtelen élet	60
Palesztina-Egyiptom útmutató (Baedecker)	200
Mereskovskij: A pokol tornácában	240
Horovicz Jenő: Idegen szavak szótára	320
Balzac: Pajzán történetek III. kötet	300
Curtis Jrke: A goroszkok	50
Karinthy: Ki kérdeztél	220
Strindberg: Viharos tengeren	260
Courths Mahler: Czoboly királyné	110
Ludwig Wolf: Csak hat hónap még az élet	175
Hugó Viktor: Nyomorultak	600
Osszendorovszky: Ázsiai titkok	440
Dr. Kovrig: Új Oroszország (1917-1925)	528
Dr. Horváth: A kis természetbúvár	50
Kardos Árpád: Gombatermesztés otthon	50
Irodalmi Lixikon 1926 évi, új	1500
Bloch: Korunk nemi élete, új	900
Bauer: Nő (Wie bist du Weib)	1200

Zsidó tárgyú könyvek

Mezey: Rajzok a magyar-zsidó életből	75
Geiger: Levelek a kitérésről	75
Gábor: Manoello és költészete	75
Goldziher: A zsidóság lényege és fejlődése	75
Dr. Kiss: Salamon ibn Gabiról	75
Dr. Blau: A talmud	75
Dr. Alexander Bernát: Spinoza	75
Alexandriai: Mózes élete	120
Mahler Ede: Keleti tanulmányok	75
Br. Eötvös József: A zsidók emancipációja	75
Heller: A héber mese I.	75
— II.	75
Dr. Rubinyi: "Kis József"	75
Dr. Sebestyén: Makai Emil	75
Zsidó Plutarchos	75
Ujvári: Bosszuálló isten	96
Feuchtwanger: A herceg és zsidója	375

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv. Társ.

Cluj, Piata Unirii No 7. — Saját tőkés 48,000,000 lej. — Fiókjai: Dés, Dioszsentsmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhely. Affiliált intézetei: Torda-Aranyos Vármegyei Takarékpénztár Rt. Torda, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Szétyudvarhely, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed. Áruaktárai a vasút mellett. Betéteket elfogad, váltókat leszámítól, bel- és külföldi átutalásokat teljesít. — Safe deposit. — Mindentéle bankszerű ügyletet előnyösen végez.

Preciziós

fogaskerékek

készítése autókhoz és egyéb gépekhez garancia és olcsó ár mellett.

Szabó János

Cluj, Str. Jasi'or (Nagyszamos) No 2.

Szőnyeg- és régiségkereskedését

ROSENBERG J.

áthelyez e **C. Victoriel** (v. Koseuth L.-n.)
 5. sz. alá, ahol ujonnan és dusan felszerelt raktárát

nagyon olcsón árulítja.

Aranyat, platinát,
 régi fogso okat legmagasabb áron vesz
Transilvania

Dental Depot

Cluj, Strada Jorga No 3.

Megnyitott a Félixfürdő tőszomszédságában teljesen ujonnan átalakítva, a

Bihar szálloda és étterem

Elsőrangú kiszolgálás. — **המטבח** kitűnő borok. Elsőrangú ciganyzenekar.

Zsoldos tanintézet

Az ország legrégebbi és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség mellett készít elő középiskolai magánvizsgákra, **érettségire** vidéki tanulókat is.

Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. I. 124-47.

Reductor

Hízást megakadályozó és masszázskészülék (Szab. 12.238). Megakadályozza a hízást és ellensúlyozza a fáradságot. Nagy készülmény 245 lei. Főraktár az egész ország részére: Reductor — Cluj, Cal. Reg.

Ferd. 65. — Cluj elárusítók: Dr. Nagy gyógyszerész, Strada Motilor 88. — Demeter Cornel gyógyszerész, Str. Motilor, stb. — Használati utasítás ingyen. — Raktár a régi királyság részére: Chemosana, Str. Academiei 2, Bucaresti

szarkeszt. Eg kiado. hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron Pop (Brassai-utca) 10

Telefon: 877 és 8101

Diszkrét

Magyarországon és vidéken is megvásárolható. —

1926 június 23 Szer

Hol a

A brassói Hunterus pещés írás érkezett a főigazgatóságtól. Ilyen közömben a kisebbségi rendszerint keserű szavakból álló levelet ilyen főigazgatói levelet tetlen fait accompli a jobb sorsot érdemlő brassói szász gimnázium dalommal bontotta fel a gátosság borítékját. A levelet alig egy héttel a vezetés vezetését, határolók részére ne állít. Pont. Idokolás nincs.

Ez a rendelkezés csak elméletben sújtja román gyerekeket. A benyújtott kérelmet szelidül azon, hogy a brassói szász gimnázium néhány zsidó fiú veszt életéből. Megszoktuk legfőbb ellenőrei a szász ellenében lévő rendelkezések közül az azt kaparják elő, amely halomra dönti a kisebbségi fészkeit.

Ilyen brutális tollal rendelés is, amelynek törvénynek leghetetlen a nemzetiségi iskoláktól zétisegű diákokat. Ennek sz intenciója, mint ahogyan a titratából is kitűnik román diák ellen is, de a zsidóképpé mégis megszorod kétségbeesetten tiltakozás a kisebbségi tanszabadság ellen. A románok elkövetik a román kolaválasztási jogát is.

A másvallásúak külső törvény lett s a törvényes pillanatokban születnek. Mert ahogyan a hajtották végre ezt a törvényt hivatalos és félhivatalos, fentartották országos választások során kisebbségekkel való paktum pontja ennek a szegény megszüntetése volt. A kijelentette, hogy a szász kisebbségek megnyugvást válték el ezt a sikert. Igaz zsidósággal kötötte meg semmit sem változtatható semmiképpen sem indokgyetlen állapotot, hogy a diák, aki még a brassói megmaradt, az év végén egész évben hiába tanulmány paktumos iskoláinkba becsikkelyez egyetlen biztosítékát a mézes és magától értetődő a kisebbségi diáknak is anyaggal kelljen megakarása ne fulladjon okvetési iskola-rendeletek szövege. Mindaddig, amíg a választott kormányigéret nem új törvények a lomtárba legégetőbb iskola-probléma nem érezhetjük magunkat főigazgatók kezei között érik a talán feledésnek szakaszokat.